

beleven, dat het Simonszand ook nog eens een broedplaats van beteekenis wordt.

We mogen den heer Lieftinck zeer dankbaar zijn voor zijn ontdekkingsreis. Het is van belang, te weten, wat er jaar op jaar langs onze Waddenzee gebeurt. Van Griend weten we tegenwoordig alles nog al tamelijk precies, daar vertel ik later nog wel eens van. Maar hoe staat het met de Engelsmansplaat tusschen Ameland en Schiermonnikoog? Ook heb ik wel eens gehoord, dat er in het gebied van de Zuidhollandsche en Zeeuwsche stroomen, vooral in de Oosterschelde zandbanken liggen met begin van duinvorming. Wie kan ons daarvan iets vertellen?

JAC. P. THIJSE.

VOLKSVERHALEN OVER DIEREN OP CEYLON.

E volgende volksverhalen werden voor het meereendeel bijeen verzameld door Mr. Lewis, C. M. G., vroeger op Ceylon werkzaam voor het Gouvernement. Ze worden gegeven, voor „wat ze waard zijn”, en zullen misschien de lezers van „De Levende Natuur” interesseeren. Ook wij in Holland hebben vele dieren, o.a. de vleermuis, uilen, enz., die de bijgeloovige mensch aanleiding gaven er merkwaardige verhalen over samen te stellen.

Daar het meereendeel der genoemde diersoorten, zoowat alle, slechts inheemsche namen hebben, die we noch in het Engelsch noch in het Hollandsch kunnen vertalen, hebben we, voor zoover dat mogelijk was, den latijnschen naam er bijgevoegd (L. latijn, S. sinhaaleesch, T. tamil).

Waarschijnlijk zal het meereendeel der genoemde slangen wel aanwezig zijn in de collecties van »Artis».

SINHALEESCHE VOLKSVERHALEN.

Slangen.

1. Wanneer iemand gebeten wordt door de *Waterslang* (Diyabara, S. *Tropidonotus asperimus* L.), zal een andere slang die persoon nooit bijten. Men beschouwt het dan ook als een gelukkig teeken, door de Waterslang gebeten te worden, daar ze niet vergiftig is.

2. De *Wal-gerandiya*, S. (*Zamenis mucosus* L.), na iemand gebeten te hebben, knoopt zich rond den stam van een boom. Om de slang echter in de war te brengen, wordt de gebeten persoon, of iemand anders, op een draagbaar voorbij de slang gedragen. Deze, denkende dat zijn slachtoffer dood is, ontknoopt zich; de betoovering is verbroken en de gebeten persoon herstelt. Een ander verhaal voegt er aan toe, dat de, op deze wijze bedrogen *Wal-gerandiya* naar het huis gaat van den genezene en daar onder het dak zich schuil houdt, tot een gelegenheid zich voordoet, om wraak te nemen.

Er is een gezegde dat men „de sterren des hemels en de modder(!) der zee” moet trachten te krijgen, wanneer men door een *Wal-gerandiya* gebeten is. Dit wil waarschijnlijk zeggen, dat het of zeer zeldzaam is, dat een persoon door deze slang gebeten wordt, of dat de genezing zoo goed als buitengesloten is. (De *Wal-gerandiya* is absoluut gevaarloos!)

3. *Cobra*, (Naitripudians L.), de bekende »heilige slang» der Hindoes en de trouwe metgezel der slangenbezweerders, spuwt voor zijn avondvoedsel te nuttigen een steen uit, die een blauwachtig licht heet te verspreiden. Deze overlevering geldt nóg als absoluut waar onder de inlanders, ooggetuigen ontmoet men echter helaas nooit.

De Heilige Cobra zal nooit een blinden persoon bijten. (de Cobra »strikes«) In een huis waar »papol« (*Carica papaya*) of »murunga« (? ?) bladen zijn opgehangen, kan de cobra van zijn doodlijk wapen geen gebruik maken. Ook in stukjes gesneden »atu-kola«, (? ?) takjes, in den lendendoek gewonden, of een handvol zand, waarover tooverspreuken gepreveld worden, zijn uitstekende middelen tegen beten van cobras. Aan de »kottideya«, (? ? L.), een mierensoort, gaf de cobra van het zware vergift mee, als een bewijs van eerbied, voor de buitengewone dapperheid, welke dit kleine insect vertoont. De »Heilige Cobra« der Hindoes is lichtgekleurd en maar twee voet lang. De andere soort, de »pariah-cobra«, is niet heilig, een Hindoe zal er dan ook niets op tegen hebben, dit zeer vergiftige ondieer te doden, terwijl hij de »Heilige Cobra« een schoteltje melk zal voorzetten. Een tempel, hier in de buurt, heeft meerdere van die »huisdieren«, en dikwijls ziet men ze op het dak, of in de voorgalerij, zich in de zon koesteren. Niet alleen voor de Hindoes, maar ook voor de meeste Boeddhisten, is de Cobra heilig. Boeddha is dikwijls afgebeeld met een cobra, evenals de Hindoe God, »de God van het Heelal«, Siva, en zijn gemalin Parwethy. Onlangs werden hier nog, vlak bij de bungalow, enkele zeer mooie cobras door een »snake-charmer« gevangen, de man wilde ze echter niet doden, daar hij zijn »toovermacht« dan zou verliezen en sterven.

4. De *Tic-polonga*, (*Vipera russellii* L.), is heldhafter en brutaler dan de cobra, zijn gif waarschijnlijk nog doodlijker, en hij is voor niets en niemand bang. Geen papol blad, of atu-kola takje is een beschermiddel tegen deze slang, geen blinde man is veilig voor dit ondieer.

Het bijt als een hond, d.w.z., slaat de tanden in het vleesch, en blijft vasthouden. De beet van een *Tic-polonga* vertoont 4 afdrucken van giftanden, bij een cobra beet ziet men er maar 2.

5. De *Mapila*. (*Dipsas ferstenii* L.) wordt altijd ten getale van zeven aangetroffen. Als een keten hangen ze aan elkander van het dak af, en de laatste bijt het slapende slachtoffer.

Mr. Lewis geeft hier nog de volgende overlevering van: »De laatste slang aan de keten, dus de onderste, belikt het slachtoffer met zijn tong, meestal op het voorhoofd, zoolang, totdat het bloed te voorschijn komt. Dit likken schijnt een zeer verdoovende uitwerking te hebben, zoodat de slapende persoon niet ontwaakt. Zoodra deze slang, No. 7, genoeg heeft gehad, kronkelt ze zich omhoog om plaats te maken voor No. 6. Deze maakt, na voldoende maaltijd, dan weer plaats voor No. 5 enz. enz. tot dat allen verzadigd zijn. Een licht-blauwe kleur op het gelaat is een duidelijk bewijs dat de man het slachtoffer is geworden van *Mapilas*. Deze slang is niet heilig, hoewel het getal zeven dit mocht doen denken.

Vogels.

Er zijn maar heel weinig overleveringen bekend betreffende vogels. We laten er hier twee volgen.

1. De *Kirala*, (*Sarcogrammus indicus*), broedt, op den rug liggende, haar eieren uit, om voorbereid te wezen in geval de Hemel mocht invallen! Het geroep van dezen vogel gelijkt veel op »Did-ho-do-it?«.

2. De *Kana-kokka* (*Ardeola grayi*? L.), een kleine soort nachtuil, door de Engelschen meestal de »Devil-bird« genoemd, is de vogel van het naderend onheil, de bringer des doods!

Het nachtelijk geschreeuw van dezen uil gelijkt veel op het angstig gegil en hulpgeroep van een vrouw, en is het voorteken, dat in de buurt iemand gestorven of stervende is.

Schrijver dezes komt er eerlijk vooruit dat toen hij het gegil voor de eerste maal hoorde, »zijn haren ten berge rezen«, hij zijn huis uitrende, om te zien, wie er wel in den tuin vermoord werd. Zelfs de honden jankten van angst, kropen onder de tafel en wilden niet volgen, om van de inlandsche bedienden nog maar niet te spreken.

De bijgeloovige koelies zijn zeer bevreemd voor het geschreeuw van dezen nachtvogel, en hebben ze er een in de buurt gehoord, (dit is gelukkig zeer zeldzaam), dan wordt het eerste sterfgeval daarna steeds hieraan toegeschreven.

VOLSVERHALEN OVER DIEREN OP CEYLON.

191

Men zegt zelfs dat deze kleine vogel in verbinding staat met de „booze geesten“, (en een tamil heeft er honderden onder zijn Goden!), en den Dood aanroept met zijn gegil.

Mr. Lewis vertelt nog van een ouden inlander, die hem bekend was in 1881, en zooveel als begrafenis ondernemer dienst deed. Als deze oude man het geroep der Kana-kokka hoorde, zeide hij het volgende versje op:

»Kana-kokka, mijn zoon.

»Weer vijf stuivers voor mij, mijn zoon.

»Ga door met roepen, mijn zoon.

(Vrij vertaald.)

TAMIL VOLKSVERHALEN.

De Tamil zal nooit een slang doden op Dinsdag of Vrijdag.

1. De Tic-polonga kan heel oud worden, wel 200 of 300 jaar. Overdag kan hij niet zien, en komt dan ook alleen 's nachts te voorschijn (schrijver dezes zag er ongeveer 4 of 5, meestal op het midden van den dag!). Voordat de Tic-polonga sterft, krijgt hij vleugels, en vliegt door de lucht. Wordt iemand door een der vleugels geraakt, dan sterft die persoon een ellendigen dood. Bij het sterven der Tic-polonga, komen er duizendpooten, schorpioenen en vergiftige spinnen uit zijn lichaam, om de kwade praktijken der Tic te kunnen voortzetten. Er is ook nog een soort, de bloed-polonga, genaamd. Wordt men door deze soort gebeten, dan begint de neus direkt hevig te bloeden.

2. De Kodali-pudiyā, (? ? L.), bijt nooit en is niet vergiftig. Maar zou er een bij ongeluk in je hals vallen, dan moet men voor zijn leven krom en gebogen loopen.

3. Zee-slangen bijten in den regel niemand. Zou men gebeten worden, drink dan driemaal zeewater, prevel driemaal »iranaitivu«, en men is genezen!

Olifanten.

De Tamils geloven dat er drie soorten olifanten hier voorkomen, en wel de »kompan« of mannelijke, de »alaiyan« of geslachtloze, en de »pidiyan« of vrouwelijke olifante. De Sinhaleezen spreken hier niet van, maar vreemd genoeg beteekent in hun taal »alaiyan«, een olifant zonder slag tanden. Toch is het moeilijk te begrijpen waarom de Tamils dit verschil maken, daar de slag tanden bij de Ceylon-olifant vrijwel rudimentair zijn. Olifanten met slag tanden, zoowel stieren als koeien, behooren tot de hóógste uitzonderingen op Ceylon. Wel vindt men enkele zeer mooie exemplaren onder de Tempelolifanten, maar deze zijn waarschijnlijk zeer oud en zeldzaamheden, of ze worden van elders geïmporteerd. Waar het aan ligt, dat de olifant hier geen ivoor vertoont, kunnen we hier niet nader op in gaan.

A. C. T—N.

Sinhale—*Sinhaleezen* of *Klingaloëzen*, zijn de eigenlijke bewoners van Ceylon.

Tamils, zijn hier ingevoerd, het meerendeel als werkkrachten voor de plantages, van de Oostkust van Voor-Indië. In het Noorden van het eiland vindt men de Jaffna-Tamils, een groote nederzetting, overblijfsel uit de dagen van het Tamil-koninkrijk, toen de Tamils uit India naar hier overstaken, de Sinhaleezen onderdrukten, en hier den scepter zwaaiden (omstreeks 1300—1400.)